

Røða P. M. Dams á 100-ára minningardeggi løgtingsins

Hvis Danmarks store eventyrdigter havde levet, ville han skrive et smukt eventyr om de små Atlanterhavsøer, der p. gr. af begivenhedernes stormus har været i rampelyset i densidste tid; og hvis vor for nylig afdøde store digter Hans Andreas havde været til stede her i dag, ville han i sin store digterkollegaes ånd holdt en af sine berømte bevingede taler om den sjette svane, der atter som i gamle dage er kommet med på tinge og stævne iblandt sine nordiske brødre.

Ja, for mange hundrede år siden fløj — billedlig talt — en dristig og dengang magtfuld flok svaner ud fra samme nordiske rede.

De søgte i alle retninger.

Deres brus hørtes i syd, nord, øst og vest.

Deres dristige vingeslag lod sig føle.

Det var Nordens kraft.

Men medens deres brutale form udvaskedes eller afklaredes i historiens forståelse af tidsånden, har bruset fra dere vingeslag nedfældet sig i skjaldenes uddødelige sange og kvad.

Skönt fåtallige ejer Færingerne i disse åndelige værdier en andel, der tór tælle med blandt brødre.

I de fra mand til mand mundtlig overleverede strålende fyndord og ord-sprog og hundredtusinde vers — nu dog for en stor del nedskrevet — er det færøske sprog og åndsliv og derigennem det lille folk, den færøske nation, bevaret som et klenodie i den nordiske kultur — og brodering.

Svanerne fløj ud. Tog nyt land. Fæstede bo og knyttede deres liv og skæbne til forskellige lande.

Også her på øerne fandt de et hjem, der blev dem dyrebart.

Tiden randt. Mange århundreder. Men de skilte sig dog ikke ud af skæbne- og slægtsfællesskabet.

De holdt sammen.

Med mellemrum mødtes de som ligemænd på nordiske stævner.

Også Færingerne var med. Vi følger spændt med Götutróndurs ingenlunde mindreværdige rolle derovre i Norge.

Men så kom der en tid med mørklægning for Norden.

I denne tid evnede den sjette svane ikke at hæve vingerne.

Den udeblev — i århundreder ligesom broderen mod vest, der af skæbnens uudgrundelige malstrøm synes at være skilt ud fra Norden og opslugt af et verdensriges uimodståelige kraft.

Men Færingerne havde lagt den nordiske muld under deres hjemms hjørnesteen. Den tabte aldrig sin kraft, men gav grobund for et kraftigt nordisk åndsliv.

Og når så mørklægningen hævdes og den bevidste nationale livstrang vågnede, fandt man det færøske folk som en ikke mindre ægte nordisk nation end nogen anden af de andre fem: Danmark, Norge, Island, Sverige og Finland.

Atter flyver de nordiske svaner til tinge og stævne sig imellem.

De voldsomme og hårde vingeslag er afdæmpet.

Men vingefanget og flugten er ikke mindre elegant. Bruset høres stadig, skönt det er af en anden og mere åndelig karakter. Det fornemmes af hele den demokratiske verden som forbilledet på broderskab og den enighed og enhed, som den syge verden tørster efter.

Og nu er den sjette svane — lille bror — ikke bare atter med, men har i dag den ære at være vært.

Sådan skal det være. Det er jo ikke den enkelte, den enkelte nations størrelse og styrke, der er det afgørende iblandt brødre, men det sande broderskab kendetegnes af den ubrydelige solidaritet, trofastheden, respekten for hinandens åndelige og materielle liv og livskår.

Ligesom det gør ondt, volder sorg og savn, hvis nogen af familien bliver borte, går ud af fællesskabet eller går til grunde, er glæden stor, når man samles under frie og broderlige former.

Og det er i sandhed en højtidssdag, en festdag for os Færingar at samles med jer brødre fra Norden her under vort banner omgivet af de fem andre nordiske bannere symboliserende det samme livssyn, den samme ånd, broderskabets og solidaritetens, tolerancen og frisindets ånd.

I ønsket om, at vore bannere må forundes altid at kunne veje sammen, side om side i denne broderskabets ånd vil jeg gerne takke jer vore danske, norske, svenske, islandske og finske venner og frænder for at I viste os den ære at komme for at deltage i vore festligheder og glædes sammen med os.

Tak og hjertelig velkommen og gid vore nordiske brødrerfolk må forundes en stolt svaneflugt på fredens og lyk-kens vej nu og i al fremtid.

Et trefoldigt længe leve for de 6 nordiske nationer.

Marshallhjálpin

Hví hevur hin seinasti parturin, ið okkum skal falla í lut, ligið grivin niður so leingi, spyr, hvør maður, ið ikki veit beskeð.

Vit hava hoyrt, at landsstýrslimir skulu hava svarað monnum, ið hava talað um marshallhjálpin, at spurningurin ikki skal hava verið greiður hjá ministerinum, og onkur av landsstýrsmanna handgingnu monnum skal hava sagt, at málið um, hvat ið marshallhjálpin skal kunna nýtast til her í Føroyum er til viðgerðar niðri í Páris hjá marshallpeningsmonnum har.

Hetta er alt rangt og rúkandi galið!

Longu seinasta heyst legði ríkisstýrið fram á ríkisdagsborð uppskot, harav 15 mill. vóru lagdar fyri seg, og sum føroyingar skuldu fáa sín part

burtúr — 8—10 mill. varð sagt.

Allir føroyingar minnst eisini rok-ið, ið var um, annaðhvørt okkara partur fyribils skuldi verða nýttur til Sjóvinnubankan ella til annað. Fólka-flokksmenn og sambandsmenn og aðrir menn í nevndini, sum var niðri, eins og ministerið vildu lata Sjóvinnubankan fáa dastið av marshallpeninginum, meðan javnaðarmaðurin P. M. Dam var ímóti, men kravdi Sjóvinnubankan hjálptan á annan hátt.

Dams stóða vann at enda.

Men hesin nevndi dráttur vísti, at um allir partar hövdu verið samdir um ein plan fyri nýtslu av marshallpeninginum, vildi hann longu kunna verið komin okkum til nýtslu.

Hin sunna grundin fyri, at marshallpeningurin hevur ligið grivin í dökkari mold hesa tíð, tá ið so nógv er farið í skeljar, sum hann hevði kunnað hjálpt aftur á fótur, er, at landsstýrið og stjórnaflokkarnir ikki hava viljað lagt fram ein plan viðv. hvussu hann skuldi nýtast.

Landsstýrið og tess flokkar hava hesa tungu ábyrgd og eingin annar.

Nú frætta vit í talu forseturáðharrans, at ætlanin er, at hann skal nýtast til tey gomlu felögin, og síðani til ein byggigrunn eftirhondini sum Kjølbro, Dahl, S. P. Petersen, Poul Hansen og kanska onkur annar afturgjalda hann.

Hetta er ætlandi eftir uppskoti frá landsstýrinum.

Og hetta rimar væl við, at landsstýrið hevur latið öll tey smáu og veiku felögin farið, eitt fyri og annað eftir, so tey eru av vegnum tá ið marshallpeningurin skal verða nýttur.

Slíkt er dráps- og stórmannapolitikur við lít.

Nú skal reiðast so upp, at eingin fiskimaður ella fiskimannasamtøka skal hætta sær aftur at leggja uppi, men vera himmalglaðir yvir at sleppa at tryggja náðibreyð av stórmannahondum.

MILLUM UNGFÓLK

Meðan Anna var í Havn.

Pól Petir kom til Ólavsöku við maskinbátinum hjá sær sjálvum, legði at á Konga-brúnni, har Anna tók ímóti fanglinuni. Tey

Føroya SOSIAL-DEMOKRATUR

Blaðstjóri
VILHELM SØRENSEN
Prent:
A. ØSTER

tóku bátin upp og skundaðu sær til hús, tí Pól Petir mátti skifta klæði, áðrenn hann fór at hyggja at kappróðrinum. Anna mátti eisini skifta sokkar. Teir vóru blivnir so vátir av fanglinuni.

Meðan tey hugdu at kappróðrinum kemur kokkurin, Sefelius Torvmoldheyggi, og nipp-ar í jakkan hjá Pól Petir. Teir fóru inn í ein kjallara. »Jú,« segði Pól Petir, »eftir sum tað er Ólavsöka skal eg taka uppi ein munn, men annars plaga eg ikki at drekka katt.« Sefelius bað hann ganga inn á gólvíð á Hafnia, tá ið liðugt var. Hann átti eina flosku av betri slag í býnum.

Tey so gjördu. Teir bóðu um kaffi, napoleonskukur, lagköku og sodavatn. Áðrenn teir fóru at drekka kaffi, líkkaðu teir sær ein dropa uppi glösin, men tað skuldu teir ikki havt gjørt, tí fimm minuttir aftaná kom ein politistur og bað teir koma við sær. Anna sat so einsamall eftir við öllum kökunum, og beint tá hon skuldi fara kom ein servitrisa og bað hana gjalda — 11,85 kr. — Anna hevði spart sær saman til Ólavsökuna og tá ið hon hevði góldið, átti hon snøgg 15 oyru eftir. Hon bæði græt og bannaði, tá ið hon fór. Pól Petir og Sefelius skuldu bota hvør sínar 50 kr. og sita til dansurin var liðugur tað kvöldið.

Um hálfum eitt tíðina purraði Pól Petir Onnu út. Tá kom hann sum ein fittur drongur, púra edruur. Hann sat á songarstokkinum eitt korter og helt í hondina á Onnu. So fór hann til hús aftur.

Dagin eftir var alt gott aftur. Tey fóru í kirkju, ótu dögurða og fóru síðan ein túr til Kirkjubóar. Um 11 tíðina um kvöldið komu tey aftur og fóru beinleiðis niðan í Sjótleikarhúsið. Tey fóru tveir ferðir runt — Pól Petir fór so beinleiðis niður í kjallarin. Har kappaðust Petir Skegg og Petir Tuftlutrant at geva honum snaps. Eina løtu seinna stóð hann við kasketinum í hondini og reypaði. Tá teir skuldu fara upp aftur kom Jens Petir Óklaknút, skiparin á »Onnu Sofius« og bað hann vælsignaðum um at koma til Íslands við sær, bert ein stuttan ísfiskatúr.

Anna kom niður at leita. Brigslaði Pól Petir at hann var fullur. »Nei,« segði Pól Petir, »eg eri ikki fullur heldur enn hönan hjá Sabelinu í Suppustovu.«

»Nei, hasin gamli, tað skal tú ikki billa mær inn. Tá ið tú fert at venda kasketið aftur eftir og hevur gáðar hendurnar í rumpulumanum, tá er ikki lítið innanfyri.«

Ólavsökan hjá Onnu endaði við, at hon fór spákandi til hús við Pól Petir undir øðrum arminum og Jens Petir Óklaknúi undir hinum, og tað síðsta av Ólavsökuni í ár var, at teir báðir trivu í »Vi hugge med kaardec niðri á Vaglinum, har teir politistar bóðu teir skrubba av í song.

Partafelagið

Sjóvinnubankin

Hövdsskrivstova
TÓRSHAVN
Tlf. 110, 304 & 639

Vága deild
SÓRVÁGUR
Tlf. 19

Renta á bankabók: 3½ % — við 3 mánaða uppsögn: 4%

ALT VANLIGT BANKAYRKI

Bankin er opin hvønn gerandisdag kl. 11—3, leygardag kl. 11—2

— minnist til barnahjálparmerkið!